

Z historie českého stolního tenisu – 11. Díl

Topspin, nová zbraň nejen Japonců

Stolní tenis v šedesátých letech minulého století se díky sendvičovým a softovým potahům začal rychle měnit na dynamickou hru, v níž už nehrála rozhodující roli pouze technická dovednost, ale stále více také atletická příprava a vysoká fyzická zdatnost. Hladký gumový povrch na vrstvě houby se ukázal jako velmi vhodný pro udílení horní rotace. Proto vznikl v Japonsku nový úder – topspin, jenž způsobil úplnou revoluci ve hře.

Nepřímo se na něm podílel také Ivan Andreadis, proti jehož ostrému čopu nenašli na šampionátech v polovině padesátých let Japonci protizbraň. Proti vysoké spodní rotaci vyrukovali s úderem, který míčku uděloval horní rotaci. Na konci padesátých let se s topspinem seznámili na japonském turné Maďaři Sidó a Berczik, kteří své poznatky předávali mladším kolegům. Nejpilnější v tomto směru byl Péter Rózsás. Do té doby průměrný hráč si jako první Evropan dokonale osvojil techniku topspinu a soupeři na jeho silně rotované míčky nedokázali reagovat. Rózsás ovšem nestihl svůj primát využít k cestě na velkými medailemi, byl pouze členem bronzového maďarského družstva na MS 1961. Velmi záhy se totiž proti topspinu objevily účinné protiúder, od správně hraného čopu za stolem, přes blok nad stolem až po kontratopspin.

Asiaté ve stejnou dobu přišli ještě s jednou inovací. Veliký význam přisoudili podání. Servis už neznamenal pouze zahájení hry, ale díky potahům dokázali i při této herní činnosti dávat míčkům vysokou rotaci. Definitivně tak odzvonilo statickému stylu s důrazem kladeným na techniku a umístění míčku. Síla, rychlost a dynamika převzaly vládu.

První Mikův titul

V roce 1960, kdy se mělo uskutečnit druhé mistrovství Evropy, se na domácím šampionátu prosadil teprve sedmnáctiletý Vladimír Miko. Ve finále porazil stejně starého Polakoviče, který naopak v semifinále vyřadil zkušeného Andreadise. Finále žen ovládla Eva Kroupová vítězstvím 3:0 nad Květou Hruškovou.

V silně omlazené sestavě odcestovali českoslovenští reprezentanti do Záhřebu bojovat o evropské medaile. Jednu jedinou, a to bronzovou zařídilo družstvo žen ve složení Eva Kroupová, Libuše Uhrová-Grafková a Vendula Schwartzová.

Významným přelomem ve vývoji stolního tenisu u nás bylo mezinárodní mistrovství ČSSR, které se pořádalo po dlouhých dvanácti letech. Právě na něm mladý maďarský dorostenec Péter Rózsás demonstroval novinku zvanou topspin. Hladce porazil Vyhnánovského i Andreadise a v semifinále deklasoval také Jaroslava Staňka, tehdejší jedničku celostátního žebříčku. Prohrál pak až ve finále se svým krajanem Berczikem. Z vítězství v soutěži žen se radovala Rumunka Geta Piticová.

Na domácím šampionátu 1961 v Ostravě ukázal Ivan Andreadis v plné síle, jak výjimečný hráč to byl. Dokázal se bleskově naučit topspin a s ním porážel jednoho soupeře za druhým. Ve finále těsně zdolal Staňka a po čtyřech letech se radoval z titulu. Mezi ženami byla nejlepší Eva Kroupová, vybojovala čtvrtý titul v řadě, ale po sezoně na čas ukončila kvůli mateřským povinnostem závodní činnost.

Počtvrté v historii se mistrovství světa konalo mimo Evropu. V zemi, která prožívala stolnětenisový boom, tedy Číně. Šampionát byl pro komunistickou vládu ideální příležitostí demonstrovat svoji sílu a zorganizovat dosud největší svátek stolního tenisu. V nově postaveném Sportovním paláci v Pekingu bylo neustále vyprodáno a pořadatelé uváděli, že při rotaci diváků vidělo každý hrací den soutěže 45 tisíc lidí.

Československá výprava odjela bez medaile, poprvé po třiceti letech. Vystoupení bylo hodnoceno jako neúspěch a kritika se nesla na nedostatečná a špatně metodicky vedený trénink. Šampionát ovládli Asiaté, například ve dvouhře mužů bylo ve čtvrtfinále šest Číňanů a dva Japonci. Evropané dosáhli na zlato pouze ve čtyřhře žen zásluhou rumunského páru Maria Alexandruová – Geta Piticová.

Mladí naznačili své možnosti

O prázdninách roku 1961 se mladí čeští reprezentanti a reprezentantky poprvé zúčastnili Kritéria evropské mládeže do 18 let (později Setkání evropské mládeže a dnes juniorské ME), jenž se pořádalo od roku 1955. V německém městečku Bad Blankenburgu položili pevný základ pro další generace, které v této věkové kategorii dokázali konkurovat nejlepším vrstevníkům v Evropě. Nejúspěšnějším hráčem na turnaji byl Viliam Polakovič, který v dubnu startoval na MS v Pekingu. Odvezl si z Německa hned čtyři zlaté. Společně s Rostislavem Štěpánkem a Zdeňkem Švábem porazili ve finále soutěže družstev Maďarsko 5:4. Ve finále dvouhry porazil Polakovič Maďara Kovácse, ve čtyřhře se Zdeňkem Švábem Rumuny Angeleska a Giurgiuku, v mixu s Irenou Bosou pak svůj triumf završil výhrou nad dvojicí z NDR Schlopies – Kalweitová.

Sezona 1961/1962 přinesla další zajímavé výsledky, ale také jedno velké zklamání. Na mezinárodním mistrovství ČSSR porazila dvojice Vladimír Miko a Jaroslav Staněk v soutěži družstev mistry Evropy z Maďarska. V soutěžích jednotlivců domácí reprezentanti přidali dvě druhá místa. Na mistrovství republiky v Bratislavě opět zazářil už osmatřicetiletý Ivan Andreadis a vyhrál svůj jedenáctý titul v singlu. V ženách patřilo prvenství Martě Lužové.

Třetí mistrovství Evropy v roce 1962 obdrželo ránu ještě před začátkem. Na protest proti tomu, že dějiště (Západní Berlín) není součástí Německé spolkové republiky, která dostala šampionát přidělen, odmítly startovat lidově demokratické státy, včetně ČSSR. Tituly tak nemohli obhajovat ani hráči Maďarska a Rumunska. Byla to ostuda, přesto jsou pochopitelně výsledky turnaje v Západním Berlíně vedeny v historických tabulkách.

